

COSINZEANA

revistă literară
ilustrată săptămânală

CUPRINSUL:

A. C.: Cel dintâi autor lapon, artic.
Mihnea Olmaz: Cântec de pierdere,
vară, poezie.

L. Rebreanu: Armeanul, armeanca
și clubul, schiță.

Dr. Biedenkapp—*N. N. Botez*: In-
ventarea luntrei, povestire.

I. Bura: Cântec, poezie.

T. L. Blaga: Radiul și cometele, artic.

Lázár-Ciura: Floarea Betuliei, roman.

FLORI DE-O ZI:

* * Raymond Poincaré.

Radu Mărgean: Nu voi ascultă...

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE

ILUSTRĂȚII

„COSINZEANA“

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

Revista „Cosinzeana“ e astăzi cea mai bine îngrijită revistă literară pentru publicul românesc din Ardeal și Ungaria și prin ieftinătatea ei, cea mai potrivită a fi răspândită în familiile românești. Apare regulat în fiecare sâmbătă și pe lângă articole îndrumătoare de actualitate, aduce alese novele, schițe, poezii, originale și traduceri, și o mulțime de ilustrații din evenimentele însemnate ale zilei.

Colaboratori ai revistei sunt:

Ion Agârbicean, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, Adrian Corbul, A. Cotruș, Ion Dragoslav, R. S. Dragnea, P. Dulfu, Victor Eftimiu, Elena Farago, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Ion Al-George, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, Corneliu Moldovan, Chiru Nanov, Oreste, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Volbură Poiană, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, Henri Stahl, Vasile Stoica, D. Tomescu, G. Todica, Viora din Bihor și alții.

ABONAMENTUL

e mai mic ca la oricare revistă românească de felul acesta, și anume:

<u>Pentru Austro-Ungaria</u>	{	pe un an 12 cor.
		pe $\frac{1}{2}$ an 6 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 3 „
<u>Pentru străinătate</u>	{	pe un an 20 „
		pe $\frac{1}{2}$ an 10 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 5 „

Pe lângă acest mic abonament, revista *Cosinzeana* împarte abonenților săi premii de cărți, ce nu mai face nici o altă revistă românească. Sortează între abonenții cari plătesc până în 15 Februarie n. 1913 întreg abonamentul

25 biblioteci à 10 coroane,

compuse din cele mai alese noutăți literare, apărute în anii din urmă.

FAVORURI SPECIALE

Abonenților, cari plătesc la an abonamentul cu 15 cor., în loc de 12, li se dau următoarele

patru volume gratis:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2.—
Alexandru Ciura: „Amintiri“ „ 1.60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ „ 1.50

Acest favor se acordă și abonenților, cari plătesc înainte pe jumătate de an 7 coroane 50 fileri, iar pe un pătrar de an 3 cor. 75 fil. În cazul acesta însă capătă numai un volum, respective două.

Cărțile se trimit îndată ce abonamentul e plătit.

□ □ □

Abonenții vechi, cari până în 15 Februarie 1913 plătesc întreg abonamentul pe anul viitor și ne trimit încă un abonament nou de 12 cor., capătă gratis patru cărți, pe cari și le pot alege după plac din următoarele:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2.—
Al. Ciura: „Amintiri“ „ 1.60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ „ 1.50
„Almanahul scriitorilor dela noi“ „ 1.60
Ermil Borcia: „Versuri flușurate“ „ 0.60
„Cele mai frumoase“, poezii populare „ 0.60

□ □ □

Rugăm pe toți abonenții noștri să binevoiască a răspândi revista „Cosinzeana“ între cunoscuți și prietini, ca pe cea mai bine îngrijită și cea mai ieftină revistă literară ilustrată săptămânală.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Abonamentele se plătesc înainte.

Administrația în Orăștie—Szászváros.

OSINZEANA

REVISTA LITERARA ILLUSTRATA ···· REDACTOR SEBASTIAN BORNEMISA.

ANUL III.

ORĂȘTIE, 26 Ianuarie n. 1913.

Nr. 4.

CEL DINTĂI AUTOR LAPON

Marele explorator Amundsen se află la Paris, unde populația îl sărbătorește, saloanele îi fac recepții strălucite iar Societatea geografică, sub președinția prințului Roland Bonaparte, i-au ascultat conferențele ca un profund interes și cu zgomotoase aclamațiuni. Și Parisul e pentru câțva timp curios de mărite înghețate ale polului, de eschimoși și de câinii lor. S-a vorbit mult zilele acestea și de „Cartea Laponului” apărută, pentru întâia oară într-o limbă civilizată, la Frankfurt, în editura lui Rütten și Loeving.

O carte senzațională. Ea este scrisă de laponul Turi, care este cel dintâi scriitor lapon, cel dintâi artist al acestei rase așa de îndepărtate, așa de statornică regiunilor pe cari le locuiește. Dl (?) J. Turi e așadar, cel dintâi lapon, care cu ajutorul unor semne negre asvârlite pe o suprafață albă, a făcut parte celorlalți de gândurile, de observațiunile, de sentimentele lui.

Și sunt așa de naive, așa de mișcător de naive, manifestările sufletești ale autorului lapon! Îmi închipuesc — și așa fi așa de curios să le cunosc — impresiile celui dintâi om care a așternut pe papirus, cu ajutorul convențiunei slovelor, gândurile cari îl frământau.

Acelaș îmi pare cazul îndepărtatului și așa deosebitului nostru confrate. Și îmi spun că de mii de ani de când rasa aceasta de oameni își duce existența pe înghețatele ținuturi albe și mute, abia astăzi a răsarit din sinul ei acela care a devenit de puțină vreme primul autor lapon.

Nu voi vorbi aci de conținutul cărții lui Turi, care nu este altceva decât o naivă și sinceră încercare de a scrie moravurile, apucăturile și aspectul poporului lapon. N-am citit-o nici eu pe de-a întregul, ci câteva fragmente numai, apărute în ziarele franțuzești. Aș voi însă să vă împărtășesc emoțiunea cu care am aflat vestea acestui eveniment în lumea laponă și gândurile pe cari le-a trezit în mine.

În cartea lui Turi găsim și câteva desene ex-

cutate de el însuș, prin care caută să-și completeze studiul și să dea cetitorului o mai clară idee a celor expuse de dânsul. Sunt deseneuri candido, dar așa de gingașe în candoarea lor! Ele înfățișează scene din vieța laponă, după cum puteți judeca din cele două reproduceri cari însoțesc această mărunță dare de seamă, și ele sunt cea dintâi încercare de pictură mai serioasă, ce s-a făcut vreodată de poporul lapon.

Fără de voe mă gândesc acum la noi, la noi cei de rasa albă, la noi civilizații, la noi europenii, la noi cei intoxicați de artă și de literatură, de mai multeori milenară, pe care am moștenit-o, în care sufletul omenesc se resfrânge în atâtea feluri, sub înrâurirea atâtor epoci, atâtor credințe, atâtor idei, din care răsar atâtea zbuciume, atâtea patimi, atâtea încercări de a atinge intangibilul, mă gândesc la noi, așa de bătrâni, așa de împovărați de experiențele lăsate de cei cari au trăit, s-au zbatut, au dispărut din aceste locuri și a căror linie sufletească întretăiată de atâtea incidente ale atâtor rase, noi o continuăm totuș, fiindcă structura noastră morală este în esență aceeaș ca a acelor cari ne-au lăsat o așa de grea succesiune sufletească și spirituală. De altă parte, cartea lui Turi mă face să visez la acest popor așa de vechiu și totuș așa de primitiv, care abia și-a întemeiat, care abia azi își întemeiază o carieră artistică și literară, a cărei perspectivă se întinde la infinit, fiindcă abia este la începutul ei. Câte gânduri au de resgândit, câte sentimente au de resimțit în viitor, cei din neamul lapon!

Cartea lui Turi, vestea cărții lui Turi mă impresionează așa cum m-a impresionat bucata de fildeș pe care am văzut-o aici, la Museum, și pe care o mână nedibace a săpat, cu un vârf de silet, acum zece mii, acum douăzeci sau o sută de mii de ani, silueta unui mamut. Cum va fi fost omul, omul din caverne, îndepărtatul nostru seamăn, care a executat desemnul, el, cel dintâi artist al omenirii? Și cum va fi laponul care peste o mie sau două mii, sau zece mii de ani, va ajunge să zugrăvească pânze geniale? În ce timpuri, cu ce moravuri, sub influența căror credințe va trăi vreodată acest Rembrandt al

Laponiei? Nu putem ști, după cum nu știm care a fost aspectul strămoșului care în negura vremilor a încercat, sub o impulsivitate extra-genială, să reproducă vieața, natura prinsă în liniile unui mamut.

Și sunt așa de departe, așa de vertiginos de departe unul de altul acest trecut și acest viitor, ele sunt așa de extreme, încât par'că se ating și se confundă înaintea noastră de banali intermediari! A. C.

Cântec de pierde-vară

*Foaie verde samulastră...
Floare-albastră
Din fereastră,
Cin' te-a răsădit în glastră?
Două mâni de fată mare,
Care n'are
Decât floare
Să îndrăgească cu 'n focure.*

*Frunză verde fir de nalbă...
Floare albă,
Eu c'o jalbă
Am să vin la doamna-ți dalbă,
Șo s'o rog să te dea mie
Si să vie
Să mă 'mbie
Să-i dau inima-mi pustie.*

*Foaie verde de negară...
Floare rară,
Astă sară
Am să beau cât într'o vară,
Findcă jalba-mi apostată
Niciodată
Ascultată
Nu mi-a fost de mândra fată.*

*Frunze verzi de orice neamuri...
Flori pe ramuri,
Cerniți flamuri,
C'o să intru beat pe geamuri,
Și pe toate vă vor frânge
Mâni nătânge...
Cin v'o strânge
Vreau să văz cum e când plânge!*

MIHNEA OLMAZ

ARMEANUL, ARMEANCA ȘI CLUBUL

LIVIU REBREANU

Se înserează...

Armeanul se târește pe lavița din fața casei, găfâie grozav, își șterge fruntea cu o batistă roșie, mare cât un cearceaf, și apoi strigă Bertei să-i aducă armonica. E șchiop și spune tuturor că și-a pierdut piciorul în bălălia dela Custozza. Și toată lumea îl crede. De ce adică nu l'ar crede?

Îl chiamă Sencovici, dar țărani îi zic „armeanul“, fiindcă vorbește foarte stricat românește, iar copiii „șchiopul“, fiindcă umblă în două cărje. Are o față neagră ca un harap, o chelie ca o lună plină și o pereche de ochelari pe care toată ziulica îi freacă și-i curăță cu un petec de flanel galbui, și care totuș sânt veșnic unsuroși. Din pricina cheliei răcește ușor și suferă deseori de guturai, iar cu ochelarii nu vede bine și de-aceea nici nu-i pune decât atunci când se cearță cu armeanca, sau când are ghinion mare la cărji.

Berta îi aduce armonica... Berta e odrasla cea mai mică a armeanului. Și cea mai răsfățată, firește. E urâțică și posumflată, cu dinții negri ca barba Șchiopului. Țărani își sperie copiii cu dinții Bertei, zicând că au înegrit fiindcă a mâncat prea mult zahăr. Și copiii credeau. Și credeau și țărani.

Armonica armeanului e veche și roasă, lui însă îi e dragă căci îi amintește vremile când era tânăr, când avea și el două picioare și dădea târcoale armeanței. E cam mult de-atunci. Pe-atunci armonica era nouă și armeanca tânără. De-atunci armonica s-a hodorogit, iar armeanca a făcut trei copii: pe Iani, care a făcut și armata, și umblă cu pantaloni roșii, largi și peteciți, pe Șimi, care veșnic se spilcuesțe, dar veșnic e murdar, ca ochelarii armeanului, și pe Berta.

Armeanca e o femeie naltă, uscățivă, rece și mândră ca o prințesă. De dimineața până seara se necăjește cu copiii: îl bate pe Șimi și o blastămă pe Berta. L'ar bate și pe Iani, dar Iani e o fire sălbatecă și ar fi în stare să ridice mâna asupra ei. Se necăjește cu copiii fiindcă armeanul nu-i mai poate zice nimic de când și-a pierdut piciorul. Înainte, se zice, armeanca a fost stăpână în casă. Și se mai zice că atunci toate treburile mergeau mai bine. De când casa e pe mâinile armeanului, femeia se ofilește ca o floare neudată, și împreună cu dânsa se duce și norocul familiei.

Șchiopul întinde armonica, întoarce ochii pe dos și începe să cânte fals o melodie armeană țărănească și monotonă. Cântând se înduioșează și ochii i se umplu de lacrimi. Dar cântă mereu și lacrimile i se revarsă pe obraji și se împrăștie prin barbă.

Berta s'a ghemuit lângă piciorul cel șchiop al armeanului, se uită cu gura căscată la armonică, se înduioșează și ea, și începe deasemenea să cânte cu glas pișigăiat și plângător.

Conducătorii armatei austro-ungare : 1. General Moritz Ritter v. Auffenberg, inspector al armatei. 2. Feldzeugmeister Alexander Ritter v. Kroatin, ministru comun de războiu. 3. General Rudolf Ritter v. Brudermann, inspector al armatei. 4. General Franz Freiherr Conrad v. Hötzendorf, șeful statului major. 5. Arhiducele Franz Ferdinand. 6. Arhiducele Friedrich, inspector al armatei și comandant suprem al armatei teritoriale din Austria. 7. General Liborius Ritter v. Frank, inspector al armatei. 8. Feldzeugmeister Oskar Potiorek inspector al armatei și șeful regimului pentru Bosnia și Herțegovina. 9. General Franz Schoedler, inspector al armatei.

Pe urmă vine Șimi, pe urmă Iani, pe urmă armeanca... Și toți se așează în jurul bătrânului și ascultă, și pe urmă cântă, și pe urmă lăcrimează...

Se înnoptează...

*

La armeanul eră clubul intelectualilor. Aici se întâlneau în fiecare seară, și mai cu seamă iarna, notabilitățile satului: Bârgăuanu, notarul, Laar, pădurarul, David, feciorul cărciumarului Tupfil, Grozea, preotul și

ceilalți. Clubul eră în sufrageria armeanului. În sufrageria aceea, împrejurul unei mese mari, se scria foată istoria comunei Văcarea.

Armeanul aveă prăvălie și de-aceea eră clubul la dânsul. Se întâmplă că e nevoie în casă de ceva. Ca la oameni. O sticlă de lampă, o lumânare, ori oțet, ori cine știe ce. Repede la armeanul. Pe servitoare n'o poți trimite că spală rufe. Boerul tot nu face nimic; iacă, se mută de pe un scaun pe altul. Boerul vede

bine că așa e și pleacă. Ajunge într'un suflet la prăvălie. „O sticlă de lampă!“ „Bine. Numai decât“. Și armeanul, până ce învește sticla în hârtie, s'apucă să povestească boerului că vaca cea mai frumoasă a Boroiului, a pierit azi-dimineață, așa din senin. Cică tot satul fierbe. Cum a putut pieri Dumana Boroiului? O fi mâncat trifoi otrăvit, i-o fi făcut cineva farmece? Mușterii se perindă mereu și fiecare știe sau născoceste câte-un amănunt nou și interesant. Ion a Glanetașului spune că ar fi pierit cu limba scoasă de-un cot, Floarea Onoaei zice că de două zile a dat câte zece ocale de lapte amestecat cu sânge.. Însfârșit numai lucruri de mare senzație în fața cărora sticla de lampă se întunecă și se uită cu desăvârșire. Din vorbă 'n vorbă boerul trece și 'n odaia de-alături să vadă ce mai spun intelectualii. Intelectualii sânt în păr și joacă. Până una alta boerul face nișcă galerie. Pe urmă se așează să fie locul unuia care ese până afară să se răcorească fiindcă are un ghinion turbat. Vremea trece, jocul se întefeste și boerul se adâncește în cărți așa, că nici cu patru boi nu l'ar mai scoate... Când i-e lumea mai dragă, se pomenește că-l sgâlțae cineva de mână. E băfeșul d-sale pe care l'a trimis mămuța să cheme acasă pe tăticul. Tăticul însă a început să aibă ghinion, pierde cinci gologani, e supărat și-și mângăie desperat cărțile. Tocmai când copilul a eșit cu gura pornită pe plâns, vreă să-i spună că vine numai decât. Mai trece ce trece, apoi vine servitoarea, suflecată până 'n ghenunchi înădusită și murdară, cum e omul când spală dușumelele sau rușele. Din prag strigă boerului:

— Conașule, să faci bine să vii acasă că avem mare nevoie de d-ta!

— Îndată, îndată! — răspunde boerul zâmbind cu înțeles și cam jenat către ceialalți care deasemenea zâmbesc, dar cu dispreț.

Servitoarea pleacă bombănind. Vremea trece ca gândul. Servitoarea se înființează iar, mai morocănoasă, și se răstește:

— Conașule, să faci bine să vii că n'avem nici o picătură pe gaz în casă și stăm prin întuneric!..

— Cumpără o lumânare și du-te că te-ajung!

Și iar, și iar, pânăce însfârșit ușa clubului se deschide ca trăznetul și intră însăși leoaica, cucoana, înfuriată ca o vijelie. Îi face cu ou și cu oțet pe toți intelectualii, și mai ales pe armeanul care e pacostea satului, că înăcrește traiul futuror cucoanelor. Pe urmă îl spală cum se cuvine pe iubitul d-sale soț și-l scoate din club cât ai bate în palme. Intelectualii rămân încurcați și plouași, și în seara aceea nici nu mai urmează ședința...

*

Așa eră vieța la club! Mai cu glume, mai cu jocuri, mai cu furtuni. Cum se nimerea. Eră o viață bună. Pentru bărbați, firește. Nimeni și nimica nu-l putea clătină. S'au încercat ele femeile să-l doboare. S'au întovărășit, au făcut intrigi, certuri, scandaluri mai mari sau mai mici. Degeaba. Nici un șireflic n'a folo-

sit. Bărbații când e vorba de plăcerile lor, sânt mai șirefi decât femeile.

Seară cu seară se adunau boerii la club și-și trăiau traiul cel fără gânduri. Care „se desbracă“, adică pierde zece gologani, eră nenorocit. Se frământă, își ștergea furios nădușeala de pe frunte, își mută mereu scaunul, flueră a pagubă sau eșea în uliță ca să înjure și să amenințe luna și stelele. Plecă acasă necăjit foc, se ciocnea cu straja care își făcea datoria dormind rezemat în băful oficial, îl ocărea. Se giugiulea ca un căfeluș pe lângă nevastă, îi ascultă toate afuriseniile și plânsorile fără căteală. Adormea cu gândul la club și la revanșa ce trebuie să-și ia mâne. Și a doua zi se răzbună cu vârf și îndesat. Și umblă cartea ca de comandă. Câștigă. Și râdea cu afăta mulțumire par'c'ar fi câștigat milioane. Făcea glume pe socoteala celui ce pierde. Se gândea la nevastă-sa care, când va auzi că a câștigat, va mai cărați, nici vorbă, dar se va împacă repede. Dela club pornea fluerând ca un flăcău ce vine fluerând dela ibovnică. Acasă scotea cei zece bani câștigați și-i arunca pe masă șoptind nevastei cu mândrie:

— Poftim, cucoană, să nu zici că-mi prăpădesc nopțile degeaba!

*

Cel mai însuflețit partizan al clubului eră dascălul Tofan, care deși deabia răsufla de calic ce eră, aveă totuș mare trecere fiindcă știă ungurește. Veneă totdeauna cu copilul, ca să fie liniștită dascălița că nu se ține de drăcii. Copilul făcea pe chibișul. Și-i plăcea atât de mult să facă pe chibișul, încât siătea ceasuri întregi, fără să scoasă o vorbă, cu ochii holbați la grămăjuile de bani albi și roșii ce zuruiau pe masă. Se bucură ca un nebun când vedeă că dinaintea tăticului crește grămada de parale, că tăticul e vesel și-l întrebă mereu dacă nu i-e somn, iar dacă-i eră somn, îi dădea câte-un gologan. Atunci tăticul câștigă. Când vedeă însă că tăticul șade pe scaun par'c'ar ședeă pe jăratec, că își numără într'una banii ce amarul îi mai rămăsese, atunci copilul se posomoră. Fiindcă atunci tăticul pierde. Își rezemă căpșorul pe marginea mesei și bălbăia un tatăl nostru ca să-i ajute Dumnezeu tăticului să câștige. Și adormea cu gândul la tatăl nostru și la tăticul, și nu se mai trezea decât atunci când vre-unul, scos din fire de ghinion, bătea cu pumnul în masă...

*

S'au căznit femeile mult să omoare clubul, dar n'au izbutit. Și totuș o femeie a pricinuit moartea clubului. Moartea armeniei. Când a murit armeanca, a murit și clubul. Familia armeanului s'a împrăștiat ca Ovreei după răstignirea lui Hristos. Prăvălia s'a vândut la mezat. A cumpărat-o un săcui posac, care nu vreă să deă nici un ac pe datorie. De-aceea și intelectualii l'au poreclit „pocitul“.

Dealmintrelea Tofan a prevăzut moartea clubului îndatăce a aflat c'a murit armeanca. I-a și spus dascăliței, foarte mișcat:

— De-acu poți fi fericită! A murat armeanca, a murit și clubul!

Te-ai trezit în lumea-aceasta
Ca un fluture pe-o floare
Și-mbătută de mirese,
De susururi și de soare

Desfăcutu-ți-ai aripa
Și-ai pornit în zbor nebun,
Fără să-ți întorci privirea
La stingherul tău cătun.

Clipa vieții cea fugară
N'ai vroit să știi că are
Scop și ți-ai urmat colinda,
Pribegind din floare 'n floare.

Însetată de iubire,
O împărțiai la fiecare,
Fără să gândești că ziua
Are și o înserare,

Și, că-atunci, când umbra cade,
Toți la cuibul lor s'adună,
Să viseze'n fericire
Toată noaptea împreună...

Ai trecut din brațe 'n brațe
Și-astăzi ești a nimănuî...
Cât de greu e să-ți faci cuibul,
Când plutești în vânt hai-hui!

LIVIU MARIAN

Alexis, moștenitorul de tron al Rusiei, care a fost rănit foarte grav de un anarhist, ce ajunsese în serviciul curții rusești. Curtea domnitoare, ca să curme zvonurile ce se răspândiseră despre micul moștenitor, că adevărat ar fi fost rănit de moarte, l-a fotografiat în iarna asta în parcul palatului, jucându-se cu zăpadă.

INVENTAREA LUNTREI

— POVESTE PENTRU COPII —

Înainte cu multe mii de ani, trăiau un om și o femeie, cari aveau doi copii, un băiet și o fată. Ei locuiau într'o căsuță făcută din trunchiuri de copaci. Și când eșiai din căsuță dădeai într'un lan întrins de grâu. Într'insul erau flori roșii și albastre și ciocârliile ciripeau pe deasupra prin văzduh. Si lângă lanul de grâu era o pădure întunecoasă, în care erau tufişuri de smeură și de mure. Adeseaori venea și câte un lup, sau câte un urs, și atunci omul și femeia începeau să strige și să sune într'un corn, încât se auzea de departe și atunci veniau vecinii, cari locuiau în împrejurime, și cu toții împreună urmăreau, cu sulițele lor cu piatră la vârf și cu socurile lor de peatră, animalul cel sălbatec, îl omorau și dădeau blana celui care sunase cu cornul mai întâi. Și acela își făcea din blană un cojoc și când venea iarna, blana îi ținea cald.

Acum, lângă locul unde era casa și pădurea și lanul de grâu legănat de vânt, curgea o gârlă mare și lată și oamenii cari locuiau în casă se scaldau în ea.

Eră o apă limpede și frumoasă și băiatul se bălăcea vara adesea toată ziua în gârlă, prindea pestişori și broaște și de multeori se 'ntâmplă să vină pe apă la vale câte un trunchiu de copac bătrân și atunci băiatul încăleca pe el și se lăsa dus o bucată bună.

Astfel învăță să înoate și când mergea la vânat cu tatăl său, ca să aducă acasă carne pentru familie, și ajungeau la o apă mai mare, care se chiamă râu, putea și el să treacă râul în not cu tatăl său și astfel să ajungă peste tot locul unde alții nu puteau ajunge, fiindcă nu puteau înotă. Si fiindcă băiatul putea merge așa de repede prin apă, oamenii din vecinătate, cari din când în când veniau în căsuța tatălui său, și-i puseră numele *Săgeata apei*.

Săgeata apei nu era însă numai un băiet sprinten, ci și un băiet deștept. Luă seamă totdeauna ce se petrecea în jurul lui, și știa să facă foarte bune scule, securi de peatră, arcuri și ciocane.

Se 'ntâmplă într'o zi că vine o furtună mare cu ploae peste tot ținutul. Tună și fulgeră și ploaia curgea șiroae.

Lângă gârlă era un trunchiu de salcie bătrân și scorburos. Trăsnetul lovi salcia și-o desfăcu în două, și o jumătate căzu în gârlă. Dupăce trucă furtuna, *Săgeata apei* se duse la gârlă și văzu jumătatea cea de salcie scobită cu un capăt în apă. El împinse trunchiul de tot în apă, se puse în scorbura lui și-și dădu drumul la vale. Ce frumos era! *Săgeata apei* nu se udă de loc și putu să se întindă cât era de lung în trunchiul scobit. Avea o adevărată luntre. Numai nu putea să o cârmuiască. De aceea când luntrea ajunse lângă mal, se trase chiar lângă margine, se prinse de iarba de pe mal, și astfel merse înapoi în susul apei stând tot în trunchiul cel de salcie scobit. Însfârșit luă o ramură groasă pe care o rupsese furtuna dintr'un pom și o întrebuiță spre a-și împinge barca în susul apei.

Și la urmă de tot băgă de seamă că barca se putea mișcă și numai punând mânil în apă și vâslind cu ele.

Săgeata apei ciopliă de acum în fiecare zi la luntrea lui, de jur împrejur, încât numai părea așa de veche, și-și făcu un braț mare și o palmă lată la dânsul, însă amândouă de lemn, dintr'o bucată, și aceasta fu cea dintâi lopată.

Acum băiatul petrecea foarte bine cu luntrea lui

Șase copii de moși din Munții apuseni, duși deodată la meserii în Sibiu. Sunt toți din comuna *Muncel*. I-a dus dl învățător *Lazar Chirilă*, și cu ajutorul dlui *V. Tordășian*, i-a așezat pe toți la meserii, — fotografându-i în ziua așezării lor.

și luă și pe sorioara sa într'însa și când un copil din vecini venea la dânsii, trebuia să meargă și el cu luntrea lui *Săgeata apei*. Dar bucuria nu ținu multă vreme.

Într'o noapte, părinții lui *Săgeata apei* se treziră din somn, fiindcă auziră strigăte și sunete de corn îngrozitoare, cari veniau din depărtare. Ei eșiră din căsuța lor și auziră țipete înspăimântătoare, cari umpleau văzduhul și zăriră pe cer departe, dincolo de lanul de grâu, o lumină roșie ca sângele și cornul sună grozav în întunerecul nopții.

Atunci văzură, omul și femeea, că veniseră niște oameni străini și răi, se năpustiseră asupra vecinilor și dăduseră foc caselor. Omul și femeea treziră repede pe copii. „Haideți repede, dușmanii au năvălit în țară, să fugim în pădure“.

Dar eră prea târziu. Când eșiră din nou din casă, sosiră patru călăreți în goană mare, drept prin mijlocul lanului, învârtind amenințatori sulitele lor, cele lungi, ceeace se putea vedeă bine, fiindcă focul lumină tot ținutul. De fugit nu mai eră nici gând. Într'o clipă, părinții lui *Săgeata apei*, el însuș și sora lui, fură încunjurați de călăreți, apoi călăreții le aruncară câte un lanț pe după gât și ei trebuiră să meargă încotro își îndreptau călăreții caii. Și când nu alergau destul de repede, se strângea lațul așa încât ar fi fost strânși de gât dacă n'ar fi alergat mai repede. *Săgeata apei*, plânse cu lacrimi amare, când văzū pe tatăl, pe mama și pe sora sa alergând alături de caii oamenilor celor răi, încât le curgea sudoarea de pe frunte.

Dar el nu le putea ajuta, căci însuș trebuia să alerge și pe lângă asta călărețul său îl lovea adesea pe spinare.

Noroc că ajunseră la locul unde se adunau cei-lați oameni răi. Dăduseră foc tuturor colibelor de jur

împrejur și pe locuitorii colibelor, parte îi uciseră, parte îi prinseră așa ca pe *Săgeata apei* și pe părinții săi.

Bărbații prinși și femeile și copiii fură acum legați împreună încât nici unul nu putea fugi, apoi fură luați la mijloc de călăreții cei mulți, și trebuiră să meargă și să alerge toată ziua și toată noaptea; nu căpătară nimic de mâncat și de băut, ci fură bătūți și batjocuriți.

Ziua următoare merseră mai departe și ajunseră în ținutul unde-și aveau oamenii cei răi colibele și pășunile cailor.

La fiecare colibă fu dat câte un prins și de aci înainte el trebuia să facă tot ce-i porunceă omul cel rău, a căruia eră casa. Astfel *Săgeata apei* fu despărțit de tatăl, de mamă și de surioara lui și acum nu mai putea merge cu luntrea, nici culege flori roșii și albastre în lanul de grâu, nici a se bucura de ciripitul ciocârlilor. Toată ziua trebuia să lucreze, și eră bătut și căpăta puțin de mâncat.

Bucuros ar fi fugit bietul băiat. Dar nu îndrăzneă căci un alt om, care fugise, fusese prins repede de oamenii cei răi fiindcă ei erau călare și mergeau mai repede.

Acum auzi odată *Săgeata apei*, că în apropiere curge un râu mare. El auzi că e foarte lat și adânc și nimeni nu poate să-l treacă în not. Nici oamenii cei răi nu putuseră încă niciodată să-l treacă; caii puteau înotă, însă oamenii cei răi nu îndrăzniseră să se lase duși prin apă pe spatele cailor. Poate că erau și prea proști și nu le venea în gând să se lase duși de cai dincolo peste apă.

Oricum, lucru sigur este, că nici unul din oamenii cei răi nu trecuse încă râul, nici în not, nici călare.

Pe acest lucru își întemee *Săgeata apei* planul său.

Într'o noapte când oamenii cei răi băuseră mult și făcuseră mult zgomot și acum dormeau buștean cu

toții și nimeni nu era de pază, *Săgeata apei* se furișă afară din colibă și luă drumul încotr'o știă că trebuie să fie râul.

Încurând ajunse într'o pădure deasă; prin pădure sburau păsări de noapte și în depărtare auzi urlând lupii. Dar *Săgeata apei* nu se temu. Mai bine voia să moară în luptă cu animalele sălbatice sau cu oamenii cei răi decât să mai rămăe rob și să sufere batjocură și bătae.

Drumul prin pădure era greu. Pe atunci nu erau încă drumuri ca acum. Pretutindeni zăceau deacurmezișul, pe pământ trunchiuri de arbori și *Săgeata apei* trebuia să treacă peste ele și adeseori se împiedecă și cădea.

Noroc că luna lumină frumos. Curând *Săgeata apei* dădu peste o cărare îngustă, pe care animalele sălbatice se duceau la apă, și apucă și el pe această cărare.

Dacă ar fi rătăcit mai mult prin pădure, ușor l'ar fi mușcat un șarpe veninos și atunci ar fi murit.

Așa însă, ajunse repede la râul cel mare. Ca argintul lucea fața apei în bătaia lunii, și departe, departe peste apă se vedeă malul celălalt.

Nu era o apă ca gârla cea mică în care *Săgeata apei* învățase a înotă și a umbla cu luntrea. Era o apă mare și aceasta înspăimântă pe băeat. Dar, să se întorcă iar în robie și să sufere bătaie? Și nu era să fie rău de el, dacă a doua zi călăreții aveau să vie și să-l omoare pe loc?

Nu, mai bine voia să moară în apă decât să fie adus încă odată înapoi la oamenii cei răi.

Își scoase prin urmare cojocul, cu care era îmbrăcat, își luă securea de piatră și legă cojocul de dânsa și apoi legă securea la spinare pentru ca să nu-l încurce la înotat.

Apoi sări în râu și începù să înoate.

Când abia era pe la mijloc puterile amenințară să-l părăsească. Spre norocul lui tocmai trecea un trunchiu de copac pe râu la vale. *Săgeata apei* înotă spre el, se urcă spre dânsul și se așeză călare. Astfel se odihni câtva timp. Apoi părăsi iar trunchiul de lemn și înotă spre malul celălalt.

Ajunse cu bine la mal și fiindcă îndată după aceea soarele trimise cele dintâi raze peste vârful copacilor, putu să se usuce repede și să-și usuce și blana. Dela mal drumul ducea pretutindeni prin pășuni frumoase, de aceea *Săgeata apei* merse la vale pe lângă malul apei. Căci, se gândea el, dacă vor veni dușmani sau oameni răi, va putea scăpa tot în not, dacă însă dimpotrivă s'ar fi îndepărtat de mal nu i-ar mai fi putut ajuta înotul la nimic.

Dupăce merse astfel o zi întreagă, i se făcu foarte foame.

Nu găsisse până acum pe drum nici mure, nici fructe și obosit se târi pe malul apei. Spre groaza lui văzu acum și călăreți pe malul de dincolo. Erau oamenii cei răi dela cari fugise. Însă spre norocul lui nu puteau și nici nu îndrăzneau să treacă râul înot și de aceea erau siliți să călărească pe malul apei. Deodată însă veniră, și pe malul apei pe care mergea *Săgeata apei*, călăreți în goană mare. Ei nu-i făcură însă nici un rău, ci își mișcară sulitețele amenințator spre dușmanii lui de pe malul celălalt și aceștia fiindcă era tocmai seara târziu și fiindcă văzură că *Săgeata apei* găsi noi prietini și apărători, își întoarseră caii și călăriră înapoi în țara lor. Iar *Săgeata apei* fu primit cu bunătate de călăreții cei noi, și fu dus în sat.

Acolo îi dădură de mâncat și de băut și un pat ca să se odihnească.

A doua zi dimineața fu dus la regele acestor oameni prietenoși și-i trebui să-i povestească ceea ce i se întâmplase la oamenii cei răi, cât de mulți și cât de puternici erau acei oameni și ce arme aveau.

Regele și oamenii săi fuseseră și ei loviți odată de oamenii cei răi. Oamenii cei răi merseseră călare tot râul dealungul până la un loc unde puteau sări cu caii peste apă și apoi veniseră din nou la vale pe malul celălalt până la satul regelui și năvăliseră noaptea. Dar oamenii cei buni ai regelui se aparaseră cu bărbăție și puseră pe oamenii cei răi pe fugă.

Regele ar fi voit bucuros acum să pedepsească pe oamenii cei răi, când auzi cât de rău se purtasera cu *Săgeata apei* și cu părinții și cu compatrioții lui.

El observă însă din povestirea lui *Săgeata apei*

Împăratul Germaniei cu cei șase feciori ai săi, la sărbătorile dela anul nou. Împăratul e cel din stânga. Lângă el spre dreapta e moștenitorul de tron al Germaniei.

că oamenii cei răi erau mai mulți decât oamenii săi. Iar împotriva unui număr de oameni mai mare e greu de luptat, asta o știți și voi copii, când sunteți doi și vin alți patru și vor să vă bată.

Atunci te poți ajuta mai întotdeauna numai cu o șiretenie. Regele stătu acum pe gânduri, ce șiretlic ar putea întrebuința pentru a nimici pe oamenii cei răi.

Nu-i venia însă nici un gând bun și, fiindcă nu-i da nimic în gând, întrebă din întâmplare pe tânărul nostru prieten:

Tinere prietene ne-ai spus că te cheamă *Săgeata apei*. Dar de ce te cheamă *Săgeata apei*? Noi cunoaștem numai săgeata care zboară prin văzduh. Dar nu cunoaștem nici o săgeată, care să fugă prin apă, afară de pești; peștii ce e drept, umblă câteodată prin apă iute ca săgeata. Dar tu nu ești pește, căci tu nu ești mut ca peștii. Așa dar vorbește și spune-ne de ce te cheamă „Săgeata apei“?

Atunci tânărul răspuse:

Săgeata apei mi-au zis băieții și fetele din țara mea, fiindcă înotam în apă repede ca un pește.

Cum, zise regele mirat, poți să înoți? Nimeni dintre noi nu poate înota. Trebuie să ne înveți și pe noi, cum e înotatul.

Bucuros, răspuse *Săgeata apei*. Dacă vrei, pot să-ți arăt și mai mult, ca mulțumire că oamenii tăi m'au primit așa de prietenește. Eu știu nu numai să înot dar și să merg cu luntrea.

Poți să mergi cu luntrea? zise regele. Luntre, ce este asta? Așaceva n'am văzut, nici n'am auzit vr'odată până acum.

Atunci *Săgeata apei* zise: Dă-mi douăzeci de oameni și fiecare să-și iee securea de preatră și până mâne sară vom face o luntre.

Și regele dădu tânărului douăzeci de oameni, fiecare își luă securea și se duseră în pădurea învecinată.

Acolo doborîră un copac frumos și drept, tăiară rădăcinile și crengile și apoi, *Săgeata apei* spuse oamenilor să scobească copacul cu securile.

Și așa lucrară două zile și copacul fu scobit și tăiat frumos, mult mai frumos decât jumătatea cea de salcie în care *Săgeata apei* învățase întâi să meargă cu luntrea.

Apoi traseră arborele în apă și *Săgeata apei* se sui înlăuntru și luă o lopată pe care o cioplise în vremea asta și vâsli cu luntrea cea noauă pe apă în sus. Iar regele și oamenii săi se minunară mult și apoi se bucurară că acum vor învăța și ei acest meșteșug. Regele dădu lui *Săgeata apei* în dar o sulită frumoasă cu un vârf ascuțit de peatră și zise că soarele răsărise și apusesse de cinsprezece ori până când lancea fu gata. În schimb *Săgeata apei* trebuia să facă acum mai multe luntre.

Și *Săgeata apei* făcu cu ajutorul oamenilor celor buni încă douăzeci de luntre. De o sută de ori răsări soarele pe cer și de o sută de ori se ascunse după copacii pădurii.

Când apuse pentru a suta oară, cele douăzeci de luntre fură gata. Fiecare luntre aveă patru locuri de vâslași și patru vâsle.

Atunci oamenii regelui făcură o sărbătoare mare, mâncară și jucară toată ziua și când erau mai veseli, se sculă regele și spuse oamenilor săi următoarele:

Oamenii cei răi de dincolo de râu ne-au lovit acum câțva timp, în timpul nopței. I-am alungat, dar n'am putut să-i pedepsim fiindcă nu eram destul de mulți pentru a lovi pe oamenii cei răi în țara lor.

Prietenul nostru *Săgeata apei* și părinții săi deosemena au îndurat multe rele dela oamenii cei răi.

Acum a venit vremea să le răsplătim.

Mijlocul de a învinge pe dușmani este găsit.

Sunt luntrile, a căror construire am învățat-o dela *Săgeata apei*. Cu ajutorul lor vom duce la îndeplinire un plan șiret.

Căci trebuie să alergăm la șiretenie, de oarece la luptă fâțișă suntem prea slabi. Față cu animalele sălbatece este îndreptățită șiretenia. Așadar și față de oamenii răi șiretenia este o armă îngăduită. Pe oamenii răi îi desprețuim deopotrivă ca pe animalele sălbatece. Ei bine, ascultați planul meu!

Vom lovi pe oamenii cei răi din două părți, din față și din spate. O parte din călăreții noștri vor călări în susul râului până acolo unde râul e așa de îngust încât se poate sări pe malul celălalt. Atunci îl vor sări și vor călări spre satul oamenilor celor răi. Aceștia le vor eși cu toții înainte. În acelaș timp însă cealaltă parte a oamenilor noștri trec râul cu luntrile și năvălesc în satul părăsit al oamenilor celor răi și îi dau foc. Atunci oamenii cei răi vor crede că au năvălit în țara lor și alți dușmani afară de noi și vor fugi fiindcă se tem să nu fie apucați din două părți. Atunci vom liberă pe tatăl, pe mama, pe sora și pe compatrioții lui *Săgeata apei*, le vom da arme și îi vom lua cu noi în luntre. Apoi călăreții noștri vor fi trecuți cu luntrile peste râu înapoi și vor călări spre casă, pe când luntrile vor veni pe apă. Atunci vom face o mare sărbătoare de izbândă și ne vom bucura că am pedepsit odată pe oamenii cei răi pentru faptele lor cele crude.

Astfel vorbi regele și așa se și făcu.

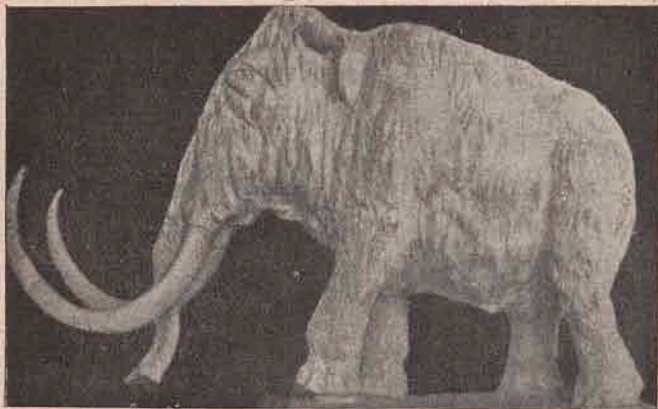
A doua zi dimineța, călăreții regelui își luară sulitele cu vârfurile de piatră și securile de peatră și merseră călare în susul apei în toată ziua și toată noaptea și încă o zi. Atunci ajunseră la un loc unde râul era îngust de tot, așa încât se putea sări călare. Călăreții regelui săriră peste râu și merseră călare din nou în josul apei spre locul unde locuiau oamenii cei răi. Când aflară oamenii cei răi că vin călăreții regelui, își luară sulitele cu vârfurile de piatră și securile de piatră și eșiră cu toții călare întru întâmpinarea călăreților regelui, îi luară în bătae de joc și se laudară că vor ucide pe toți oamenii regelui și-i vor arunca în râu. În vremea aceasta însă ei nu băgară de seamă ce să întâmplă la spatele lor.

Săgeata apei adică, trecuse râul cu ceilalți oameni ai regelui pe cele douăzeci de luntre. Apoi oamenii săi eșiră pe mal și se furișaseră prin pădure până în satul oamenilor celor răi.

Când oamenii cei răi se depărtară călare, *Săgeata apei* pătrunse împreună cu oamenii regelui în sat, liberă pe cei prinși și pe tatăl, pe mama și pe sora lui,

Din minunile naturii: O capră, care nu are numai două picioare.

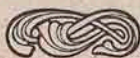

Din minunile naturii: Chipul unui mamut, după cum se închipue c-a fost acest animal uriaș, din epoca antediluviană. Mărimea lui a fost afirmative 5—6 metri.

apoi dădură foc satului și se duseră înapoi la luntri. Când zăriră oamenii cei răi că satul lor era în flacări, nu-și putură închipui altfel, decât că alți dușmani, afară de călăreții regelui, năvăliseră în țara lor și de aceea se speriară și o luară la fugă și astfel călăreții regelui putură merge liniștiți la luntri unde îi așteptă *Săgeata apei*. Atunci fură trecuți toți pe malul celălalt cu luntrile și caii trecură în not în urma lor. Apoi plecară călare spre casă, iar luntrile se lasară pe apă la vale și *Săgeata apei* povesti pe drum părinților săi ce se întâmplase, cum regele era un om bun, cum a fost primit de el cu bunătate și cum a învățat el pe oamenii regelui să înnoate și să umble cu luntrea. Și părinții lui *Săgeata apei* se bucurară peste măsură și uitară toate relele îndurate dela oamenii cei răi.

Și regele le dădu lor și tuturor compatrioților lui *Săgeata apei* loc în deajuns și fiindcă acum locuiau mai mulți oameni în satul regelui, nu se temeă de o lovire din partea oamenilor celor răi. Iar *Săgeata apei*, fiindcă fusese așa de deștept și de curajos și scăpase pe părinții săi din robie, luă în căsătorie pe fata regelui și când muri regele, fără să lase nici un fecior, ajunse el rege și fu un rege bun și deștept, iar oamenii cei răi nu mai îndrăzniră să năvălească în țară, fiindcă se temeau de *Săgeata apei*, care făcuse douăzeci de luntri, pe când ei nu puteau să facă nici una.

Dr. Biedenkapp — N. N. Botez.

Cântec

Trec clipele fugare
Ca râuri dragi de stele,
Cu ele pier în noapte
Și cântecile mele,

Și'n urma lor pustiul
Ș-un dor de mai rămâne
Ascuns în taina vremii
Ș'a zilelor de mâne.

Trec clipele pripite,
Ca scânteeri eterne
Și'n urma lor o umbră
Sicriul și-l așterne...

I. BURA

RADIUL ȘI COMETELE

TIT LIVIU BLAGA

Nici o sută de ani nu sunt decând apariția unei comete se interpretă în fel și chip, prevesteă nenorociri mari, războaie, moarte de împărați, epidemii, foamete, cu un cuvânt tot de ce se putea teme omenirea. Apariția acestor „vagabonde ale cerului” conturbă în mod atât de brusc ordinea vecinică a bolții înstelate, veneau și dispăreau atât de tainic fără scop și fără țintă, încât judecate sub acest raport nu puteau aduce nici un bine. Păreau amenințătoare ca niște briciuri de foc, iar ce e necunoscut și neexplicabil totdeauna e suspect.

Astăzi lucrurile s-au schimbat. Știm ce putem aștepta dela acești oaspeți ciudați, le cunoaștem firea și construcția și ne bucurăm de câteori ajunge câte unul în cătușele pământului.

Lucesc atât de frumos pe cer și în realitate sunt niște ființe neînsemnate din punct de vedere material. Prin coada lor, care adesea e de câteva ori mai mare ca întreg rotogolul pământului, putem zări stelele ca și cum între acestea și noi n-ar fi nimic. Cu toate acestea ceea ce alcătuește coada radiază evident din capul cometei, care e ceva material, căci altcum n-ar fi atras de cătră soare întocmai cum e atras pământul.

Un astfel de nimica luminos radiază în vederea noastră dela radiul cel minunat, care e mai tainic decât aparițiile cometelor și pe care-l putem ține în mână și-l putem examina cum voim. Despre *emanațiunea radiului* însă știm, că e compusă din particule materiale adevărate, pe cari substanța aceasta ciudată le aruncă din sine cu viteza luminei (300.000 km pe secundă) și cari străbat aproape prin tot ce le stă în cale. Particulele acestea de radiu sunt electrice, electrizând prin urmare tot prin ce străbat. Coada cometelor e asemenea electrică, ceea ce face ca ea să fie respinsă de soare care încă e electric. Mai întâi radiază din miezul cel mic al cometei în toate direcțiunile substanța aceea a coadei, abia eliberată însă se abate dela soare, încunjură miezul într'un arc mai mult sau mai puțin larg și se împrăștie pe partea opusă în spațiu. Prin faptul acesta coada câștigă forma de bob și dacă radierile se succed în formă de impulsuri cu tărie diferită, se pot forma și mai multe cozi, cari se înșiră în urma creștetului cometei luând forma unui evantai. În fotografiile cometei *Daniel* s-au putut număra șapte cozi înșirate în urma cometei în forma amintită.

Se ivește acum întrebarea, că ceea ce vedem în coada cometelor încă e radiu, sau substanță radioactivă?

Tot mai mult se întărește în noi convingerea, că substanța aceasta a fost înzestrată în economia naturii cu un rol deosebit de important. E fapt adevărit că scoarța pământului nostru conține cantități de radiu mai mult decât suficiente, pentru a înlocui pierderea ce o suferă cedând asupra spațiului mai mult decât ghețos atâta amar de energie fie ca căldură, fie ca lumină sau electricitate. Astăzi nu mai e nevoie să luăm refugiu la un miez lichid incandescent al pământului, pe care ne-am târi întocmai cum s-ar înfusoriile pe o coajă de ou și să considerăm miezul acesta ca un rest de căldură de viață rămas încă din întâile vremuri ale creațiunii și că consumarea acestui rest ar aduce cu sine moartea sigură a întregii vieți de pe pământ. Căldura de viață pulzează în însași pielea planetei noastre și e — pe cât arată cercetările

de până acum — inepuisabilă. Nimic nu împiedică acțiunile radiului, nimic nu le-ar putea sistă chiar, și pe lângă tot lucrul său multilateral n-a arătat nici cea mai mică pierdere, ce am fi putut-o întregistra. Fără îndoială deci, că pământul a căpătat la naștere o cantitate suficientă de radium, în temeiul căreia își poate lupta zilele fără a atacă vr'odată capitalul.

Decor și scene junimare din viața Laponilor.

Desemn de scriitorul și pictorul J. Turi.

Chiar și soarele arată fenomene, din cari putem trage concluzia, că și el e provăzut cu cantități relativ mari de radium. Prin gura petelor sale uriașe varsă cu o putere enormă materiile interiorului. Între gazele ce izvoresc se poate constata hidrogen și heliu. Ramsey însă a arătat, că din emanațiunea radiului se formează dela sine fără nici o altă conlucrare heliu. Dacă din întâmplare o astfel de pată solară e îndreptată întocmai spre pământ, atunci limbile de foc ale luminei polare țâșnesc adese în straturile cele mai de sus ale atmosferei pământului și în acelaș timp pământul se transpune într'o stare electrică deosebită, care face aproape imposibilă înțelegerea telegrafică pe continent. Exact fenomene de acestea s-ar arăta, dacă petele solare ar asvârlicătre noi o astfel de emanațiune de radium. Mai putem sta oare la îndoială, că soarele ne bombardează de fapt cu radium?

Am spus mai înainte, că materia din coada cometelor probabil încă constă din radium, care emanează din sămburele acestor vagabonde împreună cu alte materii. Precum am arătat soarele o face întocmai așa. Resultă deci, că soarele încă trebuie să aibe astfel de cozi de comete, ceace se și observă de fapt atunci când domolim lumina prea intensivă a sa, în razele *coroanei*, cari se înșiră în jurul soarelui întocmai cum ar face-o pe de o parte cozile electrice ale cometelor, pe de altă parte lumina polară.

O privire pe bolta înstelată a ceriului ne arată ici-colo niște pete alburii ca ceața, așa numitele *nebulose*. Acestea constau din materie împrăștiată extraordinar de fin și care luminează continuu fără a arde. O astfel de luminare însă abia ne-o putem explica astăzi altcum decât prin radioactivitate. Nebuloasele acestea sunt materia primordială, din care se alcătuiesc lumile.

Toate la un loc cuprinse, trebuie să atribuim radiului o răspândire peste tot locul în univers și ajungem astfel la rezultatul, că el reprezintă forța primordială, căreia avem să-i datorim totul.

Cometele la rândul lor însă sunt resturi ale acestei substanțe, cari nu au aflat prilejul de a se alătură la vr'un corp ceresc mai mare. Pentru aceea rătăcasc prin spațiu, streini pretutindeni. Foarte rar se întâmplă că vr'un cetățean mai de seamă a sistemului nostru solar, v'o planetă mai mare să influințeze mersul vr'unui vagabond, silindu-l să ocolească în jurul soarelui pe-o cale mai mică. În cazul acesta cometa apare regulat în intervale de timp egale de câteori trece prin apropierea pământului. A devenit o așa zisă cometă periodică, al căror număr se urcă până astăzi abia la optsprezece, între ele și cometa *Halley*. Cometele acestea s-au naturalizat în împărăția noastră. Însă nici obârșia celorlalte comete nu pare că diferă atât de mult de a acestora din urmă. Abia despre foarte puține se știe, că vin din regiuni în care soa-

rele nostru nu mai are nici o influință. Cu excepția acestora toate celelalte comete cad dela periferia atracțiunii solare cătră soare pentruca ocolindu-l să se întoarcă din nou cătră limitele de unde au pornit și peste cari niciodată nu pot trece.

În zarea de lumină ce ne-o trimite coada unei comete ce dispare adâncindu-se în spațiu, luminează totdeauna ceva din materia primordială, din care s-a făcut tot și toate.

— Prel. „Mussestunden“ Nr. 1. —

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

V.

— 3 —

Oratorul cu părul roș.

Bătrânii își plecară capetele. Se gândiau asupra panegiricului...

Și vântul va spune mâne povestea aceasta...

Deodată s-auzi un murmur, din străzile orașului, un freamăt îndepărtat.

— Ce este?

Gotoniel se ridică speriat:

— Poporul!

Bătrânii săriră speriați. Ozia le făcū semn, să se liniștească. Poporul nu se vedeă încă din îngrămădirea clădirilor, dar murmurul s'auziă tot mai bine și un glas strident și prelung se desluși din mulțime.

— Piară bătrânii!

Gotoniel șopti, privind spre moșnegii înspăimântați:

— Poporul s'a răsculat!

Preotul cel mare murmură:

— Iehova să ne fie milostiv! Abiezer râse, glasul lui eră rece:

— Să poftească... Îi vor împrăștiă doar gardiștiil și râse iarăș, râse din tot sufletul...

Gotoniel se întoarse spre el:

— E păcat. Să vărsăm oare sânge de al nostru?

Trebuie să-i ascultăm. Rămânem liniștiți. Mintea și inima valorează întotdeauna mai mult ca puterea brațelor...

Mulțimea apărū din întortochierea străzilor. Se apropiă în grupuri mari și zgomotul se liniști când ajunseră în fața bătrânilor.

Se opriră sub balustradă, cu un murmur ușor; rândurile se desfăcură și șasă oameni pășiră în fața adunării.

— Boaz! — șopti Gotoniel.

— Sămn de revoluție! — șopti Abialbon și privi încă odată în jos, să se convingă, dacă Boaz schimbă semne cu poporul?

Eră într'adevăr, Boaz, fiul lui Nathanail, oratorul popular cu părul roș. Se făcu tăcere; o tăcere ce premerge furtunilor. Cei șase oameni urcară scările și se opriră în fața Adunării sfinte.

Omul cu părul roș făcu un pas, se plecă, apoi ridicându-și capul, începù să vorbească, cu glas metallic, profund:

— Fii salutată Adunare a Bătrânilor! Ascultă-ne! Venim în numele poporului...

Ozia îl întâmpină:

— Fie binevenit poporul! Ce dorești?

Boaz sa îndreptă. Ochiul lui se fixară asupra preotului, cu o putere de vrajă. El zise, convins pe deplin de puterea lui:

— Poporul Betuliei cere, să trimiteți soli de pace la Holofern, căci nu mai putem suferi chinurile setei.

— Așa e! — aprobară trimișii.

S'auzi strigătul poporului:

— Dați-ne apă!

Bătrânii se șopteau; Abiezer, rezimat de balustradă, cu mâinile încrucișate pe piept, privia mândru la Boaz.

Acesta continuă:

— Holofern ne-a tăiat cel mai mare canal de apă. Mai avem câteva fântânițe, dar au secat cu totul, iar nouă ne trebuie apă!

— Bea, dacă îți trebuie... — îl întrerupse Abiezer. Boaz îl privi și continuă, fără a se altera:

— E cea mai îngrozitoare moarte, să mori de sete. Noi chiar și de ne-am prăpădi, — dar nevestele, copiii... Doamne, în numele lor te rog, trimite soli de pace...

— Atunci s'a isprăvit cu Betulia... — răspuse

Ozia, privind în ochii lui Boaz, care primi vorba cu răceală.

Abiezer strigă din răputeri, ca să audă și poporul, pășind înainte:

— Betulia nu trebuie predată! Căci pământul acesta e udat de sângele părinților noștri... — și privi în jur, ca să vadă efectul, apoi privi, cu ochi vicleni, spre cel cu părul roș.

Acesta îl privia însă neînduplecat.

— Ei, și?

Abiezer voi să grăiască, dar Boaz îl preveni. Glasul lui răsună ca al unei fanfare de metal:

— Poporul alcătuește Betulia, nu întăriturile, nici porțile zăvorite. Poporul e: cetatea! Trebuie să-l mântuim! Mulțimea vociferă:

— Deschideți poarta cea mare!

Fete înfuriate priveau spre balcon. Boaz făcu un sămn, și zgomotul de jos încetă.

Ozia răspuse cu un glas plin de credință:

— Dumnezeu lui Moise nu ne va părăsi în năcazul nostru cel mai mare...

— Asta nu e de ajuns, — întrerupse cel cu părul roș, — Ne trebuie apă și nu e! Pentru ce nu ne dă apă? Am cântat psalmi, ne-am rugat până acum — și apă nu e! Acum trebuie să facem ceva. Nu mai răbdăm de sete!

— Dar trebuie să rabzi, trebuie să răbdați cu toții! — răspuse Abiezer.

— Nu se poate! — strigă Boaz, înțepenindu-și gâtul. Ochiul lui străluciră de o flacăără, dar își stăpâni pornirea cu o clipire de gene, și privi la preotul suprem, care zise:

— Preotul înalt Eliachim a trimis o scrisoare, în care spune, să nu predăm cetatea, căci atunci...

— E ușor lui, să vorbească așa — întrerupse Boaz, căci el are apă, și nu îndură sete...

Ozia se înspăimântă de el, căci ochii îi fulgerau.

— Duhul cel rău a grăit acum din tine...

Cel cu părul roș se cutremură. Părea sălbatic cu totul la chip. Vorba lui răsună, cutremurătoare:

— Din mine a grăit sufletul copilașilor, cari își întind gâfăind buzele lor uscate, spre sânul mamelor. Sufletul copilașilor a grăit din mine, Ozia, al copilașilor, din gâtulejul cărora horcăe chinul...

— Apă! Apă! zberă poporul văzând gesticularea aprinsă a conducătorului. Și Boaz iarăși făcu semn, să tacă, căci Ozia se pregăti să-i răspundă.

— Să așteptăm, Boaz! Ceva îmi șoptește, că zăgazurile cerurilor se vor deschide din belșug, înainte de a fi răsărit soarele pentru a șepteaoară...

— Nu așteptăm!

— Ei bine, ce faci atunci? — întrebă Abiezer, — Ce poți face? Spune!

— Ce fac atunci?! — zise omul — Deschid porțile cetății!

— Și gardiștii?

— Dacă vor năvăli asupra noastră, ne vom lupta cu ei.

Un sat de laponi.

Desemn de J. Turi.

Abiezer își netezi barba; radea înfundat, bajocoritor. Ozia esclamă:

— Dar ce crezi tu, că Holofern cel așa însetat după sânge, ne va cruța? Voiți să periți de mâna dușmanului?

— Și într'un chip și într'altul ne prăpădim, și mai bine să fim măcelăriți cu grămada de armele asiriene, decât să ne stângem încet, chinuți de setea ucigașă.

Gotoniel se ridică:

— Poporul suferă. Voința lui e sfântă. Eu mă retrag. Lucrați după chibzuiala voastră. Va răspunde...

— Așa e! — zise Boaz. — Poporul erupse în zgomot aprins:

— Dați-ne apă! Moarte sfatului vânzător!

Abiezer se plecă peste balustradă și strigă:

— Cărați-vă de aici, ticăloșilor! Vreți să vă uideți neamul? Și cară-te și tu, flecar ușuratic, căci numai decât dau porunca, să te prindă și să te închidă în temniță...

La aceste cuvinte energice, gardiștii apărură în josul scârilor. Mulțimea părură amețită, pe o clipă, apoi începură să amenințe cu pumnii.

— Să-l omorîm cu pietri! — s'auzi un glas înfuriat.

— Să-l omorîm cu pietri! — izbucniră sute și sute de zbierăte, și poporul se înghesuie spre scări.

Boaz își întinse mâna și strigă în zgomotul cel mare:

— Opriți-vă!

Și poporul se opri.

— Acum eu sunt poporul! Eu vorbesc. Dați-vă la o parte, oameni!

Poporul se retrase pe scările din jos. Sfatul Bătrânilor își frângea mâinile, ghemuit într'un ungher. Singur Abiezer zimbea... Boaz se întoarse către preot:

— Cer, în numele poporului, să trimiți solie de pace la Holofern!

— Cetatea trebuie să se predea! — zise Gotoniel. Ceialalți bătrâni nu îndrăzniră să spună o vorbă. Ozia răcnî:

— Niciodată!

— Tu o zici asta, care ești „părintele“ poporului? Tu o zici, Ozia? — întrebă Boaz cu o mânie amară, și cu un gest larg de orator își ridică mâna spre cer, ca și când ar fi vroit să-l cheme de mărturie pe Iehova...

— Eu o zic — răspunse preotul, plin de demnitate. — Viitorul lui Israil pretinde, ca să nu iau în socotină rugarea ta. Dar ascultă-mă! Dacă în restimp de șapte zile nu va plouă, atunci poporul are drept să lucreze, după voie...

— Asta e vorba ta din urmă? Asta să i-o spun poporului? — întrebă Boaz întunecat.

— Da!

— Eu îți răspund numai decât: voi deschide numai decât porțile orașului!

— Tu?!

— Eu!

— Asta n'o vei face! — întrerupse Abiezer, bătându-și înfuriat pieptul. Boaz se izbi odată cu pumnul în piept:

— O fac!

— Ticăloșule! — urlă Abiezer. — Trebuie prins... Aici gardiști!

Gardiștii năvăliră. Se iscă o gălăgie nemaipomenită. Boaz făcând un gest și poporul se retrase pe scările din jos.

În clipa aceea apărură, pe celelalte scări ale balconului, o femeie de o frumusețe orbitoare. Se opri între gardiști și oratorul cu părul roș, zimbând poporului. Și deodată se făcând tăcere. Se deslușia numai plânsul dureros alui Ozia. Un adânc suspin se desprinse de pe buzele mulțimei:

— Floarea Betuliei...

— urmează —

FLORI DE-O ZI

Raymond Poincaré

— Noul președinte al Franciei —

La începutul anului acestuia unul din cele mai însemnate evenimente a fost alegerea noului președinte al republicii franceze. Cinstea aceasta de a guvernă un neam întreg, de data aceasta l'a ajuns pe *Raymond Poincaré*, care cu o majoritate de peste 100 voturi a fost proclamat pe șapte ani președinte al Franciei.

Dăm aci o schiță biografică a noului președinte, care a ajuns la înalta dignitate, ca politician în afara de orice partid.

Raymond Poincaré s'a născut la 20 August 1860, în Bar-le-Duc. Tatăl său inginer, a vrut să-i dea și lui această carieră. Tinărul Raymond nu simțea însă nici o înclinare către științele exacte, el preferă literatura și istoria și dorea să ajungă profesor. Pentru aceasta însă ar fi trebuit să urmeze, ca intern, la școala normală. Dar viața de intern îl desgustă și de aceea făcând dreptul.

Îmbrățișând cariera de avocat, avu să lupte cu mari greutate. Din când în când pleda cu succes în procesele pe cari colegii binevoitori și prea aglomerati i le cedau pretinsește.

În 1887 fu pentru prima oară ales deputat.

Eră o vreme tulbure. Afacerea Wilson pe deoparte, agitațiile bu-

langiste pe de alta, puseseră țara în mișcare. Cu toate acestea Poincaré nu se aruncă imediat în vârtoarea luptei.

Ales în comisiunea bugetară, care — după propunerea lui Casimir Périer — îl numi raportor al ei, Raymond Poincaré se afundă în studiul chestiunilor financiare, pentru a putea face față cu succes sarcinei ce i se dăduse. În această calitate își ținu el primul mare discurs care-i atrase aplauze generale și-l arătă tuturor ca om de viitor — ceea ce până atunci numai câțiva, mai intimi sau mai perspicaci, presimțiră.

În 1892 Charles Dupuy fiind însărcinat să formeze cabinetul, îi oferii lui Poincaré finanțele, în cari avusese deja prilejul să se distingă.

Poincaré refuză finanțele și luă instrucția publică, socotind ca o mare cinste pentru el să fie — la vârsta de 32 de ani — șeful învățământului francez. În al doilea cabinet Dupuy — după căderea lui Casimir Périer — el primi și finanțele.

Ca ministru al acestui departament aduse proiectul — devenit lege mai târziu — al reformei taxelor pe moșteniri, care deschise calea impozitului progresiv.

Sub Ribot, Poincaré trecu pentru a doua oară la instrucția publică, unde realiză diferite reforme și ținu și o serie de importante discursuri în diferite ocazii solemne, dintre cari au rămas memorabile discursurile ținute la centenarul școlii normale, la centenarul institutului Franței, la banchetul în onoarea lui Edmond Goncourt, la înmormântarea lui Pasteur, etc.

După căderea cabinetului Ribot, Poincaré fu ales vice-președinte al Camerei. De astădată el reluă și advocatura și cum devenise celebru, nu mai simți greutățile dela început.

Ca avocat am avut prilejul să-l vedem și noi Români, în București, unde Poincaré a pledat pentru Hallier, în celebrul proces în fața tribunalului de arbitri. Atunci el și-a permis o expresie puțin măgulitoare la adresa României, dar și-a atras o replică foarte aspră din partea defunctului Gh. Panu care pledă pentru statul român și care l-a silit să-și ceară scuză.

În timpul afacerii Dreyfus, Poincaré a avut o atitudine șovăitoare.

Chemat de Loubet să formeze cabinetul, care avea să hotărască revizuirea procesului, Poincaré s-a eschivat, lăsând locul lui Waldeck-Rousseau.

Sub Combes, când s-a făcut despărțirea bisericii de stat, Poincaré iarăși a avut o atitudine șovăitoare.

În 1908 a fost ales, cu unanimitate, senator al departamentului Maas. A făcut parte din cabinetul Sarrien, alături de Clémenceau, dar a refuzat, apoi, să intre și în cabinetul acestuia din urmă. În 1911, după căderea lui Monnis, fu însărcinat să formeze ministerul și formă unul în adevăr mare: din el făceau parte doi foști prim-miniștri — Bourgeois și Briand — iar toți ceilalți membri ai cabinetului Poincaré a fost realizarea reprezentării proporționale, pentru care democrația franceză luptă de zeci de ani. Principalul sprijin l-a avut din partea deputaților socialiști, în frunte cu Jaurès.

Poincaré este și membru al academiei franceze, în care a intrat în 1909.

Nu voiu ascultă...

Simt în sufletul meu o dorință așa de mare, să stau nițel de vorbă cu ființa aceea, care a cutezat să spună în clipa cununiei ei preotului, că nu va ascultă *întru toate* de bărbat. Nu va ascultă, nu, cu nici un preț...

Întâmplarea s-a petrecut într'un orașel din America. Se serbă nunta unei fete sărace, pe care un tânăr bogat voia să și-o înlănțuie de viața sa pământeană și să o facă părtașă bunurilor sale trecătoare. Cununiei îi premersese o dragoste zbuțuită și plină de piedeci, căci părinții băiatului nu și-au dat până în clipa din urmă învoirea la această căsătorie. Ei aveau legături cu societatea înaltă, și fiului lor îi doreau potrivit nivelului social al lor, o nevastă bogată, din lumea celor cu influință. La urmă însă, de încăpăținarea băiatului s-au sfârșit împotririile părinților și 'n clipa din urmă și-au dat învoirea. Fata a sărutat pe socrii viitori și lucrurile păreau a se apropia de o rezolvare din cele mai fericite. La urma urmelor se gândeau și americanii bătrâni, că iubirea încă e ceva, și dacă avere și nu are viitoarea lor noră, are cel puțin hărnicie, frumseță și dragoste! Și acestea încă valorează de multe ori atâta, cât o zestre bună...

Și așa lucrurile s-au netezit și toate păreau a fi cât se poate de bune. Dar în minutul din urmă, în clipa aceea, când preotul grav și serios căută să ceară binecuvântarea cerului pe cei doi îndrăgostiți, s-a întâmplat ceva, ce a nimicit toată fericirea aceasta, și întreg norocul noii căsnicii. Întrebată de preot, fata a spus, că ea nu are să asculte *întru toate* de bărbat.

Nunțașii s-au privit mirați, părinții mirelui au început să murmure și sfârșitul a fost tragic: cununia nu s-a făcut.

Și acum nu știu de ce îmi vine mie să cunosc pe ființa aceasta, care a cutezat să spuie tocmai în clipa cununiei sale: că nu va ascultă *întru toate* de bărbat. Îmi vine s-o cunosc, să-i sărut mână și să mă închin ei. Eu îmi închipui ființa aceasta așa de bună, așa de cuminte și așa de nefățărută și de dreaptă, cum mai bun, mai cuminte și mai drag, nu-mi pot închipui. În clipa aceea solemnă, când simțea pogorându-se deasupra ei fericirea aceea atât de mult visată, ea a ținut să nu fie fățărută, să nu fie nedreaptă și să spună adevărul. Căci a spus adevărul, când a declarat,

că nu va ascultă *întru toate* de bărbat. Și parcă totuși ar fi ascultat. O, de sigur ar fi ascultat. Femeea, care spune lucrul acesta în clipa cununiei sale, în fața preotului, nu poate fi decât o ființă ascultătoare. Pe ea a îndemnat-o să facă declarația aceasta numai *teama*, că n-o să poată ascultă poate întru toate de bărbat. Și fiindcă o presupunea aceasta, a ținut s'o spună și în fața preotului și în fața Celui de sus...

Cu cât e mai de prețuit ființa aceasta, ca atâtea altele, cari n-au în preajma cununiei lor decât cuvinte dulci pentru mirele ales, iar după cununie nu mai țin decât așa de puțin la făgăduința făcută. Căci aproape nu există femei, care să nu facă ceva împotriva voinței bărbatului lor — cu toate că i-au promis acestuia așa de solemn în fața altărilor, supunere și credință.

Americana aceasta n-a promis, fiindcă a înțeles, câtă absurditate e în porunca aceasta. N-a promis supunere și ascultare desăvârșită, fiindcă știa, că aceasta nu-i posibil în viață... Și cu toate că n-a promis, sau poate tocmai fiindcă n-a promis, ar fi fost poate una dintre cele mai ascultătoare și mai bune soții. Ar fi fost așa, fiindcă eră cuminte și eră dreaptă...

Eu, — eu aș fi căzut la picioarele ființei aceleia, i-aș fi căzut la picioare, i-aș fi sărutat mână și-aș fi mulțămuit celui de sus, că bună parte mi-a dat.

Radu Mărgean.

Scoarțe pentru Cosinzeana.

Abonații noștri, cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă, sunt rugați să binevoiască a ne trimite cu reînnoirea abonamentului deodată 2 cor. 20 fil. Scoarțele se vor comanda numai pentru acei abonați, cari ne trimit prețul lor până la sfârșitul lui Ianuarie. Scoarțele se vor espedia în luna Februarie, franco.

○ ○ ○

Cărți primite la Redacție:

G. T. N. Varone: *Printre streini*. Prețul 50 bani.

Dr. O. Ghibu. *Anuar pedagogic*. Prețul cor. 2'50

Bucura Dumbravă: *Pandurul*, roman. Prețul cor. 3.

Convorbiri științifice și filosofice, revistă. Abonamentul 4 lei pe an.

Rugăm cu toată stăruința pe onorații noștri abonați, să binevoiască a-și reînnoi din vreme abonamentele, ca revista să nu li se sisteze.

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. Bornemisa, a edat un
splendid tablou național, tipă-
rit în color, în mărime 47/59
cmetri, reprezentând mărreața
clipă istorică:

Intrarea lui Mihai Viteazu în Alba-Iulia, la 1599.

E o foarte frumoasă po-
doabă pentru oricare casă ro-
mânească și e cel mai bun
cadou, ce se poate face la ori-
ce prilejuri. Prețul unui esem-
plar e cor. 2.50, franco. La o
comandă de 10 exemplare, se
trimit franco, pentru numai
21 coroane. — Cereți-l dela

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. BORNEMISA
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe anul I. și II. se
pot comandă dela admi-
nistrația revistei pentru
:: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela în-
ceput, le capătă amândouă colec-
țiile pentru suma de 13 coroane.

Horea, Cloșca, Crișan,

cei trei capi ai revoluției țărănești
din 1784, i-a tipărit într'un splen-
did tablou colorat, după portre-
tele originale dintr'un muzeu, „Li-
brăria Națională“ S. Bornemisa,
și i-a pus în vânzare pentru suma
de cor. 2.50 franco; și cor. 2.75
franco recomandat.

Cei ce doresc să aibă o
icoană națională

în casă, care să le vorbească de
una dintre cele mai dureroase pa-
gini ale neamului nostru, să co-
mande acest tablou, care e unic în
felul lui și e vrednic să stea pe
păretele oricărei case românești.

La o comandă de 10 ecsem-
plare se trimite franco recomandat
pentru numai 21 coroane, în loc
de cor. 27.50. A se comandă la

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. BORNEMISA
în ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

„Librăria Națională“ S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

<i>Hai să râdem, almanah glumeț pe 1913</i>	cor. 1.—
<i>Almanahul societății scriitorilor români pe 1913</i>	„ 1.30
<i>M. I. Chirițescu: Grănicerul, nuvele</i>	„ 2.—
<i>Sandu Aldea: Pe Mărgineanca</i>	„ 2.—
<i>Al. Macedonschi: Flori sacre, poezii</i>	„ 1.80
<i>P. Dulfu: Isprăvile lui Păcală</i>	„ 1.—
<i>Bucura Dumbravă: Pandurul, roman</i>	„ 3.—
<i>I. U. Soricu: Florile dalbe, poezii</i>	„ 2.—
<i>Natalia Negru: Mărturisiri, nuvele</i>	„ 2.—
<i>Dostoiewsky: Amintiri din casa morșilor, roman</i>	„ 1.50
<i>Novicow: Emanciparea femeii</i>	„ 2.—
<i>Al. Ciura: Foiletoane</i>	„ 1.60
<i>M. Cruceanu: Spre cetatea zorilor, poezii</i>	„ 1.50
<i>Liviu Marian: Printre stropi, schițe</i>	„ 1.50

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.